

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 20. března 2012 (21.03)
(OR. en)**

**6129/1/12
REV 1**

**COHOM 57
PESC 326**

POZNÁMKA K BODU „I/A“

Odesílatel: Sekretariát Rady
Příjemce: Politický a bezpečnostní výbor / Coreper / Rada

Č. předchozího
dokumentu: 8590/08 PESC 450 COHOM 41

Předmět: Obecné zásady politiky EU vůči třetím zemím týkající se mučení a jiného
krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání
– aktualizace obecných zásad

1. Pracovní skupina pro lidská práva na závěr přezkumu obecných zásad týkajících se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání potvrdila svůj souhlas s aktualizovaným zněním těchto zásad EU, jak je uvedeno v příloze této poznámky.
2. Politický a bezpečnostní výbor se vyzývá, aby aktualizované znění obecných zásad týkajících se mučení a jiného krutého, ponižujícího a nelidského zacházení potvrdil, aby jej mohla schválit Rada poté, co tak učiní Coreper.

**OBEČNÉ ZÁSADY POLITIKY EVROPSKÉ UNIE VŮČI TŘETÍM ZEMÍM TÝKAJÍCÍ SE
MUČENÍ A JINÉHO KRUTÉHO, NELIDSKÉHO ČI PONIŽUJÍCÍHO ZACHÁZENÍ
NEBO TRESTÁNÍ
(aktualizace obecných zásad)**

CÍL

Účelem těchto zásad je poskytnout Evropské unii užitečný nástroj, který se bude používat při kontaktech s třetími zeměmi na všech úrovních a rovněž na mnohostranných fórech o lidských právech s cílem podporovat a posilovat pokračující úsilí o předcházení mučení a jinému špatnému zacházení a o jejich vymýcení ve všech částech světa. Výraz „mučení“ se v těchto obecných zásadách používá v souladu s definicí uvedenou v článku 1 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání. Pro účely těchto obecných zásad se jiným špatným zacházením rozumí veškeré formy krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, včetně tělesných trestů, jež zbavují jednotlivce jeho fyzické a duševní nedotknutelnosti. Ačkoli hlavním účelem obecných zásad je zabývat se konkrétními otázkami týkajícími se mučení a jiného špatného zacházení, přispějí rovněž ke všeobecnému posílení politiky EU v oblasti lidských práv a k provádění jiných obecných zásad EU v oblasti lidských práv i obecných zásad Evropské unie na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva.

ÚVOD

Evropská unie je založena na zásadách svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a na zásadách právního státu. Tyto zásady jsou společné všem členským státům. Dodržování lidských práv patří k hlavním cílům společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (SZBP).

Mučení a jiné špatné zacházení patří k nejnepřípustnějším způsobům porušování lidských práv a lidské nedotknutelnosti a ponižování lidské důstojnosti. Podle Všeobecné deklarace lidských práv nesmí být nikdo mučen nebo podrobován krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Podle mezinárodního práva nejsou přípustné žádné výjimky. Všechny země jsou povinny dodržovat za všech okolností bezpodmínečný zákaz všech forem mučení a jiného špatného zacházení. Navzdory úsilí mezinárodního společenství však k mučení a jinému špatnému zacházení stále dochází ve všech částech světa. V mnoha zemích je nadále běžná beztrestnost těch, kdo se mučení a jiného špatného zacházení dopouštějí.

Všechny členské státy EU zastávají pevný politický postoj, že je nutno usilovat o předcházení všem formám mučení a jiného špatného zacházení a o jejich vymýcení v Evropské unii i na celém světě. Prosazování a ochrana tohoto práva je prioritou politiky EU v oblasti lidských práv.

Ve svém úsilí o předcházení mučení a jinému špatnému zacházení a jejich vymýcení a o rehabilitaci obětí mučení se Evropská unie řídí příslušnými mezinárodními a regionálními normami a standardy v oblasti lidských práv, výkonu spravedlnosti a vedení ozbrojených konfliktů, k nimž mimo jiné náleží i ty, které jsou obsaženy v příloze.

ZÁSADY PRAKTICKÉHO POSTUPU

Praktická část těchto obecných zásad má stanovit prostředky a způsoby, jak v rámci SZBP účinně usilovat o předcházení mučení a jinému špatnému zacházení.

Evropská unie aktivně podporuje práci příslušných subjektů (k nimž mimo jiné patří Výbor OSN proti mučení, Podvýbor OSN pro předcházení mučení, Výbor OSN pro lidská práva, Výbor OSN pro nedobrovolná zmizení, Výbor pro zabránění mučení při Radě Evropy, jakož i zvláštní mechanismy OSN a jiné příslušné subjekty). Evropská unie bude aktivně přispívat k zajištění toho, aby byly posíleny a účinně uplatňovány stávající mezinárodní a regionální záruky ochrany proti mučení a jinému špatnému zacházení.

Strategie pro jednotlivé země

Otázky týkající se mučení a jiného špatného zacházení by měly být náležitě zohledňovány a řešeny prostřednictvím strategií EU v oblasti lidských práv vypracovaných pro jednotlivé země.

V případech, kdy je mučení a jiné špatné zacházení stále považováno za prioritní otázku, je mimo jiné prováděna podrobná analýza situace v dané zemi, pokud jde o mučení a jiné špatné zacházení, a určují se možná preventivní opatření a mechanismy, jakož i kroky nezbytné k boji proti beztrestnosti v případě mučení a jiného špatného zacházení. V této souvislosti a v souladu se závěry Rady z roku 2008 (dokument 8407/1/08) je zdůrazňován význam prováděcích opatření a aktivních opatření ke zvyšování povědomí a posilování spolupráce mezi státními orgány a občanskou společností. Pokud jde o země, v jejichž případě se mučení a jiné špatné zacházení za prioritní otázku nepovažuje, bude tato problematika řešena vždy, kdy se v těchto zemích vyskytnou případy takového zacházení.

Monitorování a podávání zpráv

Otázkou mučení a jiného špatného zacházení se budou ve svých zprávách zabývat vedoucí misí EU vždy, kdy se v příslušné zemi vyskytnou případy takového zacházení. Pokud jde o země, v jejichž případě se v rámci strategie v oblasti lidských práv vypracované pro tuto zemi považuje mučení a jiné špatné zacházení nadále za prioritní otázku, zahrnou vedoucí misí EU do svých zpráv rovněž analýzu daného případu mučení a špatného zacházení a uvedou opatření přijatá k boji proti těmto jevům; budou rovněž pravidelně vyhodnocovat účinek a dopad opatření EU.

Opatření EU ve vztahu k třetím zemím

Cílem EU je ovlivnit třetí země, aby přijaly účinná opatření proti mučení a jinému špatnému zacházení a zajistily prosazování absolutního a bezpodmínečného zákazu mučení a jiného špatného zacházení. Při svých kontaktech s třetími zeměmi bude Evropská unie vyjadřovat nálehu o potřebu, aby všechny země dodržovaly a plnily příslušné mezinárodní normy a standardy, a bude proto zdůrazňovat, že mučení a jiné špatné zacházení je podle mezinárodního práva za všech okolností zakázáno. Evropská unie uvede své cíle ve známost jako nedílnou součást své politiky v oblasti lidských práv a zdůrazní význam, který přikládá předcházení mučení a jinému špatnému zacházení s cílem zcela je vymýtit.

EU uplatňuje komplexní a proaktivní přístup, jenž zahrnuje všechny podstatné prvky k vymýcení mučení: prevenci, ochranu a rehabilitaci se zaměřením na oběti mučení a špatného zacházení.

V boji proti terorismu jsou členské státy EU odhodlány plně dodržovat mezinárodní závazky, pokud jde o zákaz mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání.

A) K dosažení těchto cílů učiní Evropská unie mimo jiné tyto kroky:

Politický dialog

Otázka lidských práv v politickém dialogu mezi Evropskou unií a třetími zeměmi a regionálními organizacemi musí zahrnovat i oblast mučení a jiného špatného zacházení. V rámci dialogů se třetími zeměmi týkajících se boje proti terorismu bude EU nastolovat otázku zákazu mučení a jiných forem špatného zacházení. Je třeba zajistit budování kapacit v oblasti lidských práv a právního státu, včetně zákazu mučení a jiných forem špatného zacházení, mimo jiné vybízením třetích zemí k tomu, aby do své činnosti související s bojem proti terorismu začlenily i otázku lidských práv.

Demarše

Evropská unie bude vydávat demarše a veřejná prohlášení, ve kterých bude naléhat na příslušné třetí země, aby přijaly účinná opatření proti mučení a jinému špatnému zacházení, včetně preventivních opatření. V případě potřeby bude Evropská unie požadovat informace o případech údajného mučení nebo jiného špatného zacházení. Evropská unie bude rovněž reagovat na pozitivní vývoj.

V dobře doložených individuálních případech mučení a jiného špatného zacházení vyzve Evropská unie (důvěrnou nebo veřejnou demarš) orgány v dotyčné zemi, aby zajistily bezpečnost oběti a dalších dotčených osob, zabránily zneužívání, poskytly informace, uplatnily příslušné záruky a zajistily neprodlené, účinné, nezávislé a nestranné vyšetřování s cílem postavit pachatele před soud a usnadnit plné a účinné odškodnění. Tato opatření se stanoví jednotlivě případ od případu a mohou být součástí obecné demarše.

Dvoustranná a mnohostranná spolupráce

Předcházení mučení a jinému špatnému zacházení a boj proti nim budou považovány za prioritu v rámci veškeré dvoustranné a mnohostranné spolupráce, mimo jiné i s občanskou společností, při prosazování lidských práv, včetně spolupráce v oblasti práva, zdravotní péče, vzdělávání a odborné přípravy. Zvláštní pozornost by se měla takovéto spolupráci věnovat v rámci Evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (EIDHR) a dvoustranných či regionálních programů nebo programů spolupráce na podporu právního státu a reform bezpečnostního sektoru.

Ve velmi závažných případech je možné uvažovat o uplatnění doložek o lidských právech, které jsou součástí dohod o přidružení, partnerství a spolupráci. Ve vhodných případech lze rovněž zvážit odnětí výhod vyplývajících ze systému všeobecných celních preferencí GSP+.

Pozorování soudních řízení

Vedoucí misí se v případech důvodného podezření, že obžalovaní byli mučeni nebo podrobeni špatnému zacházení, budou snažit vysílat zástupce velvyslanectví jako pozorovatele k soudním řízením.

B) Ve svém boji proti mučení bude Evropská unie na třetí země naléhat, aby přijaly mimo jiné tato opatření:

Předcházení mučení a jinému špatnému zacházení, jejich zákaz a odsouzení

- zajistit, aby veškeré činy mučení, včetně pokusů o tyto činy, spolupachatelství a účasti na těchto činech, byly trestnými činy podle vnitrostátního trestního práva, za jejichž spáchání budou ukládány náležité tresty;
- odsoudit na nejvyšší úrovni všechny formy mučení a jiného špatného zacházení;
- zrušit nebo změnit zákony, které, ať již záměrně nebo svým účinkem, umožňují či promíjejí jakékoli formy mučení nebo jiného špatného zacházení;

- přijmout účinná právní, správní, soudní a jiná opatření s cílem předcházet případům mučení a jiného špatného zacházení na celém území podléhajícím soudní pravomoci dotyčného státu; zamezit výrobě, obchodu, vývozu, dovozu a používání zařízení, které nemá jiné praktické využití než pro účely mučení a jiného špatného zacházení, a tyto činnosti zakázat, a s cílem zabránit zneužívání zavést přísné kontroly výroby, obchodu, vývozu, dovozu a používání zařízení, které by mohlo využito pro účely mučení nebo jiného špatného zacházení, jak je uvedeno v nařízení Rady (ES) č. 1236/2005 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání.

Dodržování a provádění mezinárodních norem a postupů

- přistoupit k Úmluvě OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (UNCAT) a jejímu opčnímu protokolu, k Mezinárodnímu paktu OSN o občanských a politických právech (ICCPR) a k příslušným regionálním nástrojům, jako jsou obecné zásady dohodnuté na Robbenově ostrově týkající se předcházení mučení v Africe a jeho zákazu, Meziamerická úmluva o předcházení mučení a jeho trestání a Evropská úmluva o zabránění mučení; zvážit přistoupení k Úmluvě na ochranu osob před nuceným zmizením (CPED);
- stáhnout výhrady neslučitelné s účelem a cílem úmluvy UNCAT, paktu ICCPR, úmluvy CPED a dalších příslušných smluv;
- zvážit stažení jiných výhrad k úmluvě UNCAT, paktu ICCPR, úmluvě CPED a dalším příslušným smlouvám;
- zvážit připuštění individuálních a mezistátních stížností v rámci úmluvy UNCAT, Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), úmluvy CPED a paktu ICCPR;
- přistoupit ke Statutu Mezinárodního trestního soudu;
- plnit požadavky týkající se předběžných ochranných opatření a dodržovat nařízení, rozhodnutí a doporučení mezinárodních a regionálních organizací působících v oblasti lidských práv, včetně OSN;
- spolupracovat se zvláštním zpravodajem OSN pro mučení a jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání a v rámci všech dalších příslušných zvláštních postupů;
- spolupracovat s orgány OSN v rámci úmluvy UNCAT, Podvýboru OSN pro předcházení mučení (SPT) a dalšími příslušnými orgány zřízenými smlouvami OSN, mimo jiné při plnění závěrů a stanovisek těchto orgánů a při navazující činnosti a udělovat souhlas se zveřejněním zpráv podvýboru SPT o uskutečněných návštěvách;

- zajistit, aby právní předpisy jednotlivých zemí zcela zakazovaly násilné předání osob do jiných zemí, existují-li závažné důvody se domnívat, že by tyto osoby byly mučeny nebo podrobeny jinému špatnému zacházení (včetně země původu), nebo hrozí-li nebezpečí, že tyto osoby budou následně přemístěny do takové země, a zajistit přístup k účinnému, nezávislému a nestrannému přezkumu před přijetím takového rozhodnutí;
- zajistit v zemích, kde se dosud uděluje trest smrti, aby kromě omezení uvedených v článku 6 Mezinárodního paktu OSN o občanských a politických právech popravky a podmínky v celách smrti způsobovaly co nejmenší fyzické a duševní utrpení;
- spolupracovat s příslušnými mechanismy Rady Evropy, zejména prováděním rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a udělovat souhlas se zveřejňováním zpráv výboru o návštěvách ve svých zemích;
- spolupracovat s příslušnými regionálními organizacemi a mechanismy působícími v oblasti lidských práv.

Přijímání a provádění záruk a postupů týkajících se vazebních zařízení

- přijmout a provést právní a procesní záruky ochrany proti mučení a jinému špatnému zacházení, zajistit, aby osoby zbavené svobody předstoupily neprodleně před soudní orgán, měly ihned poté pravidelně přístup k nezávislým právním zástupcům a mohly využívat práva na důvěrnou komunikaci s nimi a měly pravidelný přístup k lékařské péči, a zajistit, aby osoby zbavené svobody mohly neprodleně informovat své příbuzné a jiné příslušné třetí strany o svém uvěznění a vazebním zařízení, jakož i o případných následných přemístěních;
- zavést nezávislé mechanismy k prošetřování stížností na policisty nebo vězeňské dozorce obviněné ze špatného zacházení se zadrženými osobami;
- zakázat tajná vazební zařízení, aby bylo zajištěno, že všechny osoby zbavené svobody jsou drženy v oficiálně uznávaných vazebních zařízeních a že místo jejich pobytu je známo, zejména jejich rodinným příslušníkům a právním zástupcům;

- zajistit, aby postupy při zadržení a vyslýchání byly v souladu s příslušnými mezinárodními a regionálními standardy;
- zlepšit podmínky v místech, kde jsou osoby zbavené svobody zadržovány, aby byly v souladu s mezinárodními a regionálními standardy.
- zajistit, že osoby odsouzené za mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání se nebudou poté žádným způsobem podílet na činnostech souvisejících s vazbou a vyslýcháním osob, které byly zatčeny, zadrženy, uvězněny nebo jiným způsobem zbaveny svobody, ani s nimi nebudou v žádném kontaktu, a že osoby obviněné z mučení nebo jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání se nebudou žádným způsobem podílet na činnostech souvisejících s vazbou a vyslýcháním osob, které byly zatčeny, zadrženy, uvězněny nebo jiným způsobem zbaveny svobody, ani s nimi nebudou v žádném kontaktu, dokud nebude o těchto obviněních rozhodnuto; taková opatření by měla být přijímána v návaznosti na soudní rozhodnutí učiněná při soudním řízení nebo na správní rozhodnutí o dočasném postavení mimo službu.

Zajištění rehabilitace a odškodnění obětí

- zajistit, aby se obětem mučení dostalo nápravy a aby měly vymahatelné právo na spravedlivé a odpovídající odškodnění, včetně prostředků na co nejúplnější rehabilitaci;
- obětem mučení a jejich rodinám zajistit dostupnost komplexní rehabilitace, včetně lékařské, psychologické, sociální a jiné péče.

Vytvoření vnitrostátních právních záruk

- za všech okolností zajistit, aby výpovědi, přiznání nebo jiné důkazy získané v důsledku mučení nemohly být uplatňovány v žádném soudním řízení, s výjimkou případů, kdy se použijí proti osobám obviněným z mučení nebo jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání jako důkaz o tom, že takové výpovědi, přiznání nebo jiné důkazy byly učiněny či získány;
- zajistit, aby výpovědi, přiznání nebo jiné důkazy nebyly bez dostatečného doložení používány jako důkazní materiál;
- zrušit všechny formy tělesných trestů;

- zajistit, aby žádné mimořádné okolnosti, včetně válečného stavu nebo hrozby války, vnitřní politické nestability nebo jakéhokoli jiného výjimečného stavu, nemohly sloužit k ospravedlnění mučení nebo špatného zacházení;
- zajistit, aby žádný příkaz nadřízeného úředníka nebo orgánu veřejné správy nemohl sloužit k ospravedlnění mučení nebo jiného špatného zacházení;
- zajistit, aby příslušníci donucovacích orgánů, vojenský, zdravotnický nebo jiný příslušný personál nebyl potrestán za neuposlechnutí rozkazu ke spáchání činů rovnajících se mučení nebo jinému špatnému zacházení.

Boj proti beztrestnosti

- postavit před soud všechny osoby podléhající soudní pravomoci dotyčného státu, které jsou odpovědné za mučení spáchané v kterékoli části světa a zajistit, aby toto soudní řízení bylo v souladu s mezinárodními normami pro spravedlivý soud a vylučovalo trest smrti, nejsou-li dotyčné osoby vydány k trestnímu stíhání do jiného státu, v němž jsou tyto záruky splněny;
- provést rychlé, nestranné a účinné vyšetření všech případů údajného mučení s cílem toto mučení zdokumentovat, pokud možno podle Istanbulského protokolu připojeného k usnesení Komise pro lidská práva č. 2000/43;
- zajistit, aby se na mučení nikdy nevztahovala amnestie, imunita nebo promlčecí lhůta.

Skupiny vyžadující zvláštní ochranu

- stanovit a provádět standardy a opatření týkající se zadržených osob, vězňů, žen, dětí, uprchlíků, žadatelů o azyl, vnitřně vysídlených osob, přistěhovalců, osob čelících diskriminaci na základě etnického původu, náboženského nebo jiného vyznání, sexuální orientace nebo pohlaví, a dalších skupin vyžadujících zvláštní ochranu proti mučení a jinému špatnému zacházení.

Umožnění vnitrostátních mechanismů pro kontrolu vazby

- umožnit, aby zástupci občanské společnosti a dalších nezávislých subjektů, jako jsou národní preventivní mechanismy, národní rady pro lidská práva a ochránci lidských práv, kteří jsou oprávněni důvěrně komunikovat s kteroukoliv osobou, již si zvolí, mohli navštěvovat zařízení, kde jsou nebo mohou být drženy osoby zbavené svobody;
- na základě relevantních a různorodých odborných poznatků vypracovat, stanovit nebo zachovat a posílit nezávislé a účinné mechanismy za účelem uskutečňování efektivních a neohlášených kontrolních návštěv všech vazebních zařízení, mimo jiné s cílem předcházet mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání;
- plnit doporučení nezávislých mechanismů pro kontrolu vazby.

Stanovení vnitrostátních postupů pro stížnosti a zprávy týkající se mučení a špatného zacházení

- vytvořit a používat účinné vnitrostátní postupy, jak pokud možno podle Istanbulského protokolu reagovat na stížnosti a zprávy týkající se mučení a jiného špatného zacházení a jak je prošetřovat, včetně případů, kdy se lze odůvodněně domnívat, že k těmto činům došlo, přestože nebyla podána žádná formální stížnost ze strany příslušné oběti, a zajistit, aby v případě potřeby byl v rámci těchto postupů brán dostatečný ohled na pohlaví a dětský věk;
- zajistit, aby údajné oběti mučení nebo jiného špatného zacházení, svědci, ochránci lidských práv dokumentující nebo oznamující případy mučení a vyšetřující osoby a jejich rodinní příslušníci byli v souvislosti s takovým oznámením nebo vyšetřováním chráněni před násilím, hrozbami násilí nebo jakoukoli jinou formou zastrašování či odvety.

Zřízení vnitrostátních institucí k předcházení mučení

- zvážit zřízení a provozování, případně posílení nezávislých vnitrostátních institucí (např. veřejných ochránců lidských práv nebo komisí pro lidská práva), které se mohou účinně zabývat prevencí mučení a jiného špatného zacházení.

Posílení justičního systému

- zajistit respektování úlohy soudců, státních zástupců a právníků, pokud jde o předcházení mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to včetně svévolného zadržování, i pokud jde o záruky a normy týkající se řádného a spravedlivého soudního řízení a postavení pachatelů před soud;
- umožnit soudcům nezávislý, nestranný a profesionální výkon soudních funkcí;
- přijmout účinná opatření k boji proti korupci při výkonu spravedlnosti, zavést vhodné programy právní pomoci a zajistit náležitý a početně dostačující výběr soudců a státních zástupců a jejich odborné vzdělávání a odměňování;
- přijmout účinná opatření k předcházení protiprávním činům jakéhokoli druhu, jako jsou vyhrožování, pronásledování, zastrasování a útoky, jimž jsou vystaveni soudci, státní zástupci a právníci, a dále zajistit, aby takové činy byly neprodleně, účinně, nezávisle a nestranně prošetřeny a osoby odpovědné za tyto činy postaveny před soud.

Zajištění účinné odborné přípravy

- školit příslušníky donucovacích orgánů, vojenský personál a všechny osoby, které jsou ve styku s osobami zbavenými svobody, jakož i zdravotnický personál (civilní i vojenský), aby dodržovali příslušné mezinárodní standardy pro předcházení mučení a jinému špatnému zacházení;
- školit členy národních preventivních mechanismů a dalších orgánů pro kontrolu vazby
- zajistit odbornou přípravu soudců, státních zástupců a právníků odpovídající příslušným mezinárodním, regionálním a vnitrostátním standardům;
- zajistit, aby dodávky prostředků a výcvik pro vojenské, bezpečnostní nebo policejní účely nenapomáhaly mučení a jinému špatnému zacházení;
- zajistit, aby programy odborné přípravy osob činných v donucovacích orgánech zahrnovaly odbornou přípravu v oblasti předcházení násilí na ženách a jeho vyšetřování a stíhání, v oblasti práv dítěte a boje proti diskriminaci z jakéhokoli důvodu, včetně z důvodu rasy a sexuální orientace;

- zajistit, aby programy odborné přípravy pro zdravotnický personál zahrnovaly přípravu v oblasti včasného rozpoznání obětí mučení, jejich rehabilitace a používání Istanbulského protokolu ke zdokumentování mučení.

Podpora práce zdravotnického personálu

- umožnit zdravotníkům nezávislý a důvěrný postup při přípravě poznámek k údajným případům mučení a jiného špatného zacházení a při ošetřování osob zbavených svobody;
- chránit lékaře, soudní znalce a jiné zdravotnické pracovníky, kteří oznámí případy mučení a jiného špatného zacházení;
- zajistit, aby se zdravotničtí pracovníci za žádných okolností neúčastnili hrubého výsledku nebo jiného špatného zacházení s osobami za účelem sledování nebo prodlužování bolesti a utrpení; podpořit a doporučit systematické uplatňování Istanbulského protokolu ke zdokumentování případů mučení.

Předcházet všem formám zastrašování nebo odvety

- zajistit, aby žádný orgán ani úředník nenařídil, neuplatnil, nepovolil ani netoleroval žádné sankce či jinou újmu vůči osobám nebo organizacím z toho důvodu, že byly v kontaktu s některou vnitrostátní nebo mezinárodní organizací, která sleduje mučení a jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, nebo která působí v oblasti předcházení těmto činům a bojuje proti nim.

Provádění pitv

- zajistit, aby soudní pitvy byly prováděny vyškolenými a nezávislými soudními odborníky v souladu s mezinárodně uznávanými standardy;
- zajistit řádné soudní vyšetření všech případů vážného zranění zadržovaných osob.

Jiné iniciativy

Evropská unie bude:

- nadále nastolovat otázku mučení a špatného zacházení a prosazovat jejich vymýcení na mnohostranných fórech, jako je OSN, Rada Evropy a OBSE; Evropská unie bude i nadále aktivně podporovat příslušná usnesení orgánů OSN, včetně Valného shromáždění a Rady pro lidská práva;
- napomáhat zemím při provádění doporučení vyplývajících ze všeobecného pravidelného přezkumu, která jsou v souladu s mezinárodními a regionálními právními předpisy v oblasti lidských práv a souvisejí s předcházením mučení a jinému špatnému zacházení a s bojem proti nim;
- podporovat příslušné mezinárodní a regionální mechanismy (např. Výbor proti mučení, Podvýbor pro předcházení mučení, Evropský výbor pro zabránění mučení, příslušné zvláštní mechanismy OSN) a zdůrazňovat potřebu spolupráce států s těmito mechanismy, mimo jiné prostřednictvím náležitých kroků v návaznosti na jejich doporučení;
- odrazovat od výhrad k nástrojům určeným k boji proti mučení nebo jinému špatnému zacházení a v případě neúspěchu vznášet námitky vůči všem výhradám předloženým třetími zeměmi, které jsou neslučitelné s cílem a účelem mezinárodních nástrojů v oblasti lidských práv;
- nabízet společnou nebo dvoustrannou spolupráci při předcházení mučení a jinému špatnému zacházení a při zřizování rehabilitačních služeb;
- podporovat vzdělávací a osvětové kampaně proti mučení a jinému špatnému zacházení;
- podporovat práci příslušných vnitrostátních i mezinárodních nevládních organizací v boji proti mučení a jinému špatnému zacházení a udržovat s těmito organizacemi trvalý dialog;

- nadále financovat projekty ke zlepšování odborné přípravy personálu a podmínek ve vazebních zařízeních a pokračovat v podstatné podpoře středisek rehabilitace obětí mučení po celém světě.
- maximalizovat svůj vliv zajištěním toho, že právní předpisy a postupy členských států budou ve všech ohledech splňovat mezinárodní standardy proti mučení a jinému špatnému zacházení nebo budou ještě přísnější.

Evropská unie může při svých kontaktech s třetími zeměmi, při nichž se jedná o mučení a špatném zacházení, případně uplatnit tyto normy, standardy a zásady.

- Všeobecná deklarace lidských práv
- Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech a jeho dva opční protokoly
- Úmluva OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání a její opční protokol
- Úmluva OSN o právech dítěte a její dva opční protokoly
- Mezinárodní úmluva OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace
- Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen a její opční protokol
- Mezinárodní úmluva OSN o ochraně všech osob před násilným zmizením
- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením a její opční protokol
- Úmluva Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod a její protokoly č. 6 a 13 a příslušná judikatura Evropského soudu pro lidská práva
- Listina základních práv Evropské unie
- Úmluva Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu
- Úmluva Rady Evropy o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, jakož i doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání
- Statut Mezinárodního trestního soudu
- Čtyři Ženevské úmluvy OSN z 12. srpna 1949 a jejich protokoly, jakož i zvyková pravidla mezinárodního humanitárního práva

- Deklarace OSN o ochraně všech osob před mučením a jiným krutým, nelidským či ponižujícím zacházením nebo trestáním
- Deklarace OSN o odstranění násilí páchaného na ženách
- Úmluva OSN o postavení uprchlíků a její protokol
- Deklarace OSN o ochraně všech osob před násilným zmizením
- Zásady OSN pro účinné předcházení mimozákonným, svévolným a hromadným popravám a pro jejich vyšetřování
- Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězni
- Základní zásady OSN pro zacházení s vězni
- Souhrn zásad OSN pro ochranu všech zadržovaných či vězněných osob
- Pravidla OSN pro ochranu mladistvých zbavených svobody
- Pravidla OSN pro zacházení s vězněnými ženami a ne vazební opatření pro pachatelky
- Deklarace OSN o základních zásadách spravedlnosti pro oběti zločinů a zneužívání moci
- Základní zásady OSN pro nezávislost soudní moci
- Základní zásady OSN pro roli advokátů
- Obecné zásady OSN pro roli státních zástupců
- Standardní minimální pravidla OSN pro ne vazební opatření
- Kodex chování OSN pro příslušníky donucovacích orgánů
- Základní zásady OSN pro použití síly a střelných zbraní příslušníky donucovacích orgánů
- Zásady OSN pro lékařskou etiku v souvislosti s rolí zdravotnického personálu, zejména lékařů, při ochraně vězňů a zadržovaných osob před mučením a jiným krutým, nelidským či ponižujícím zacházením nebo trestáním
- Základní zásady a obecné zásady OSN týkající se práva na nápravu a odškodnění
- Zásady pro účinné vyšetřování a dokumentaci mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (Istanbulský protokol), připojené k usnesení Komise OSN pro lidská práva č. 2000/43

- Záruky ochrany práv osob čelících trestu smrti (usnesení Hospodářské a sociální rady OSN 1984/50)
- Vídeňská deklarace a akční program
- Obecné připomínky Výboru OSN proti mučení, zejména č. 1 k článku 3 a č. 2 k článku 2.
- Obecné připomínky Komise OSN pro lidská práva, zejména č. 20
- k článku 7, č. 21 k článku 10, č. 29 k článku 4 a č. 31 ke všeobecné právní povinnosti uložené smluvním státním v rámci Mezinárodního paktu o občanských a politických právech
- Obecné doporučení č. 12, 14 a 19 Výboru pro odstranění diskriminace žen
- Africká charta lidských práv a práv národů a její protokol (Maputský protokol)
- Africká charta práv a blaha dítěte
- Obecné zásady a opatření týkající se zákazu mučení, krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v Africe a předcházení těmto činům (obecné zásady dohodnuté na Robbenově ostrově)
- Americká úmluva o lidských právech
- Meziamerická úmluva o předcházení mučení a jeho trestání
- Meziamerická úmluva o nuceném mizení osob
- Meziamerická úmluva o předcházení násilí páchanému na ženách, jeho trestání a vymýcení
- Zásady a osvědčené postupy týkající se ochrany osob zbavených svobody na americkém kontinentu
- Úmluva Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi, č. 197
- Nařízení EU č. 1236/2005 ze dne 30. července 2005 o obchodování s prostředky, které by mohly být použity k mučení
- Kodex chování EU pro vývoz zbraní.